

PLAN FÖR REGIONAL KOMPETENSFÖRSÖRJNING 2024 - 2028

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND.....	4
SYFTE.....	6
Fem vägledande utgångspunkter	7
Lag och förordning om regionalt utvecklingsansvar	7
Regional utvecklingsstrategi (RUS) – En kompetent region.....	7
Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021 – 2030.....	8
Smart specialiseringsstrategi (S3) – ett verktyg för regional utveckling.....	8
Den europeiska kompetensagendan – Kompetens för arbete	9
KOMPETENSFÖRSÖRJNINGENS TVÅ HUVUDSPÅR.....	10
FYRA PRIORITERADE FOKUSOMRÅDEN	12
Fokusområde 1 – Bedöma och kommunicera länets kompetens- och utbildningsbehov	13
Nulägesbild – här är vi nu	13
Här vill vi vara – börläge.....	13
Prioriterade insatser.....	14
Fokusområde 2 – Stärka länets infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande	15
Nulägesbild – här är vi nu	15
Här vill vi vara – börläge.....	15
Prioriterade insatser.....	16
Fokusområde 3 – Stödja kompetensförsörjnings-arbetet inom den smarta specialiseringsstrategin.....	17
Nulägesbild – här är vi nu	17
Här vill vi vara – börläge.....	17
Prioriterade insatser.....	18
Fokusområde 4 – Sprida kunskap om kompetensförsörjningsarbetet i länet	19
Nulägesbild – här är vi nu	19
Här vill vi vara – börläge.....	19
Prioriterade insatser.....	20
ORGANISERING AV SAMVERKAN – ROLLER OCH ANSVAR.....	21
FINANSIERING	25
UPPFÖLJNING	26
Bilaga 1 Så här har kompetensförsörjningsplanen arbetats fram.....	27
Bilaga 2 Plan för regional kompetensförsörjning 2024 – 2028.....	28

Sammanfattning

Plan för regional kompetensförsörjning utgör ett stöd för Region Jönköpings läns uppdrag att ansvara för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Den syftar till att stärka infrastrukturen för kompetensförsörjning och livslångt lärande i länet med avsikt att säkerställa kompetens som möter arbetsmarknadens behov. Planen utgör en grund och riktning för insatser som ska stärka kompetensförsörjningsarbetet, vilket är avgörande för företags hållbara tillväxt, den offentliga och ideella sektorns utveckling samt länets attraktivitet, liksom för individens tillgång till kompetensutveckling.

Huvudansvaret för att anordna utbildningar samt att underlätta inträdet på arbetsmarknaden har landets kommuner, övriga utbildningsanordnare respektive staten.

Arbetsmarknadspolitiken och kompetensförsörjningen behöver dock kompletteras med ett regionalt perspektiv för att ta hänsyn till behoven på den lokala och regionala arbetsmarknaden. Därför har alla regioner ett nationellt uppdrag att arbeta med regional kompetensförsörjning.

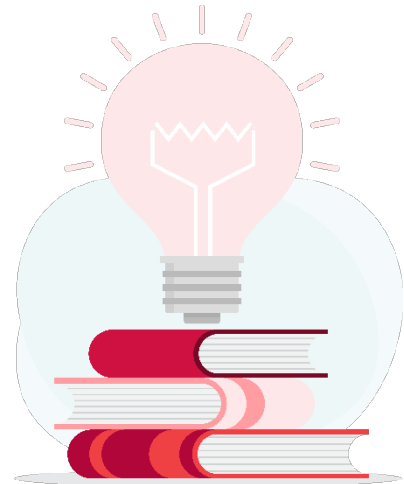
Planen betonar vikten av ett ökat samarbete inom länet för att säkerställa en väl fungerande kompetensförsörjning. Region Jönköpings län ska i egenskap av regionalt utvecklingsansvarig aktör initiera och samordna samverkan med alla berörda samverkansparter för en god kompetensförsörjning som matchar efterfrågan och utbud av kompetens.

För att säkerställa ett effektivt och hållbart regionalt kompetensförsörjningsarbete över tid betonas behovet av system och strukturer som stöttar alla samverkansparter. Region Jönköpings läns ansvar är att mobilisera och stärka samverkansparter för strategiskt kompetensförsörjningsarbete och på så sätt vårda infrastrukturen för kompetensförsörjning och livslångt lärande inom länet.

Fyra prioriterade fokusområden identifieras för det regionala kompetensförsörjningsarbetet under de kommande fyra åren.

1. Bedöma och kommunicera länets kompetens- och utbildningsbehov.
2. Stärka länets infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande.
3. Stödja kompetensförsörjningsarbetet inom den smarta specialiseringsstrategin.
4. Sprida kunskap om kompetensförsörjningsarbetet i länet.

En viktig del av genomförandet involverar regionens Kompetensråd med representanter från olika samverkansparter. Uppföljningen av planen är central och inkluderar en årlig åiterrapportering till Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

Bakgrund

I den av regionfullmäktige antagna budgeten för 2023 ges följande uppdrag: *”Region Jönköpings län ska samverka med länets kommuner för att kartlägga vilka insatser som behövs och tillsammans med kommunerna ta fram en regional utbildningsstrategi utifrån hela länets behov.”* Budgetuppdraget har resulterat i denna plan för regional kompetensförsörjning i Jönköpings län.

Tillgången till rätt kompetens är avgörande för näringslivets konkurrenskraft och hållbara tillväxt samt för att den offentliga och ideella sektorn ska kunna möta länsinvånarnas behov. Ska vi kunna bibehålla och utveckla vår välfärd och länets attraktivitet behöver näringslivets företag ges förutsättningar att hållbart växa. Det leder till ökad sysselsättning och skattekraft. En väl fungerande kompetensförsörjning är en viktig förutsättning för att länets platser, orter och kommuner ska vara attraktiva för boende, företag och besökare. En god kompetensförsörjning är också nödvändigt för individens tillgång till livslångt lärande¹ och kompetensutveckling.

En god regional kompetensförsörjning förutsätter ett väl fungerande utbildningssystem och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är kommunala huvudmän, övriga utbildningsaktörer och staten via Arbetsförmedlingen som bär ansvar för dessa verksamheter. Regionernas roll är att bidra med ett regionalt perspektiv för att tydliggöra behoven på den lokala och regionala arbetsmarknaden. Därför har alla regioner fått ett nationellt uppdrag att arbeta med regional kompetensförsörjning. Det regionala kompetensförsörjningsarbetet är framför allt systemorienterat där kunskapsunderlag och samverkan utgör de centrala delarna. En väl fungerande regional kompetensförsörjning kännetecknas av en god matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft, vilket ställer höga krav på både utbildningssystemets funktion och arbetsmarknadsåtgärder. Insatser måste därför initieras, utformas och genomföras i en flernivådialog mellan stat, region, kommun samt med näringslivet, den offentliga och ideella sektorn och arbetsmarknadens parter.

Region Jönköpings län har, i egenskap av regionalt utvecklingsansvarig aktör (RUA), en strategisk roll för att tillsammans med olika samverkansparter säkerställa en god och hållbar regional utveckling. Detta arbete beskrivs i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Det

¹ Livslångt lärande innefattar både det livslånga och det livsvida lärandet. Det livslånga lärandet är ständigt pågående. Det livsvida lärandet avser lärande som sker i dimensionerna formellt, icke-formellt och informellt lärande. Det formella lärandet pågår i det formella utbildningssystemet, icke-formellt lärande sker i organiserade former utanför det formella utbildningssystemet och det informella lärandet sker när individen tar initiativ med syftet att förbättra sina kunskaper eller färdigheter inom ett område.

regionala uppdraget kan sammanfattas i fyra sammanhängande perspektiv eller roller²: att bygga kapacitet (Kapacitetsbyggaren), att initiera och samordna (Nätverkaren), att utföra specifika uppdrag (Utföraren) samt att finansiera regionala insatser (Finansiären). Det regionala kompetensförsörjningsuppdraget omfattar alla dessa perspektiv eller roller, men med en betoning på att bygga kapacitet samt vara initierande och samordnande. Vid vissa specificerade insatser har Regional utveckling en tydlig utförarroll såsom att ta fram och publicera en årlig Kompetensbarometer, inbjuda till branschforum och sprida kunskap om länets kompetensförsörjningsarbete. Det regionala kompetensförsörjningsarbetet är ett teamarbete där Region Jönköpings län och berörda samverkansparter samarbetar nära varandra. Med ett gemensamt förhållningssätt nyttjar vi tillgängliga resurser och aktuella finansieringsmöjligheter smart samt tillvaratar varandras kunskaper och erfarenheter. Kompetensförsörjningsplanen är ett styrdokument som präglas av en helhetssyn och är vägledande för konkreta aktiviteter och insatser.

Planen har godkänts av Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet i april 2024.

² I samband med att alla landsting ombildats till regioner publicerade Sveriges kommuner och regioner (SKR) en rapport som beskrev regionernas fyra olika roller i det regionala utvecklingsuppdraget: Regionerna 2019 och utvecklingsarbetet - Nya regioner, nya roller och det regionala utvecklingsarbetet.

Syfte

Planen för regional kompetensförsörjning syftar till att stärka den regionala infrastrukturen för kompetensförsörjning och livslångt lärande i Jönköpings län med avsikt att säkerställa kompetens som möter arbetsmarknadens behov.

Planen ska främja samarbete och underlätta synergier. Den ska ge en ökad tydlighet bland alla samverkansparter för vad vi behöver göra tillsammans. Den utgör en grund och riktning för insatser som stärker kompetensförsörjningsarbetet.

Fem vägledande utgångspunkter

Lag och förordning om regionalt utvecklingsansvar

Alla Sveriges regioner har ett strategiskt regionalt utvecklingsansvar, som regleras genom Lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630) och Förordningen om regionalt tillväxtarbete (2017:583). Enligt lag och förordning har alla Sveriges regioner ansvar för att *"utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling (regional utvecklingsstrategi) och samordna insatser för att genomföra strategin"*.

I samma lag och förordning anges att regioner ska *"fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt"*. I förordningstexten anges att *"Mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet får ingå som en del av den regionala utvecklingsstrategin, (Förordning 2022:1095).*

Regional utvecklingsstrategi (RUS) – En kompetent region

I den regionala utvecklingsstrategin anges mål och inriktning samt åtta delstrategier för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Enligt RUS är målet för en kompetent region: *"2035 säkerställs matchningen på arbetsmarknaden i Jönköpings län genom det livslånga lärandet"*.

De åtta delstrategierna är:

1. Stärka länets förmåga att attrahera, behålla och utveckla kompetenser.
2. Stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen och matchningen för integration och hållbar tillväxt.
3. Höja den formella utbildningsnivån i länet.
4. Vidareutveckla högskolans betydelse för länets utveckling genom fler forsknings-, innovations- och utvecklingsmiljöer.
5. Säkerställa en integrerad arbetsmarknad och ett inkluderande arbetsliv.
6. Etablera jämlika möjligheter till utbildning och livslångt lärande i hela länet.
7. Förbättra förutsättningarna för länsinvånarna att kompetensutveckla och vidareutbilda sig under pågående anställning.
8. Etablera en väl fungerande samverkan mellan regionen, kommunerna, övriga utbildningssamordnare och arbetsmarknadens parter

Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021 – 2030

Regeringens nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet (Skr. 2020/21:133) innehåller strategiska områden och prioriteringar som ska vara vägledande för inriktningen av de regionala utvecklingsstrategierna. Ett av dessa områden är ”*kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet*”. Två prioriteringar anges, där även kopplingen mellan prioriteringarna är viktig:

- Väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande.
- Utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete.

Smart specialiseringsstrategi (S3) – ett verktyg för regional utveckling

I det regionala utvecklingsansvaret ingår att arbeta med Smart specialisering, ett arbete som introducerats av EU-kommissionen och är centralt inom EU:s sammanhållningspolitik. Det kan beskrivas som ett arbetssätt för att kraftsamla för innovation och hållbar tillväxt inom de områden där det finns störst potential. Alla medlemsstater ska ta fram en Smart specialiseringsstrategi för att styra användningen av EU:s regionalfondsmedel till forskning och innovation. I linje med detta har alla Sveriges regioner tagit fram smarta specialiseringsstrategier. Region Jönköpings län samarbetar med regionerna inom Småland och öarna³ för att kraftsamla för innovation och hållbar tillväxt inom de områden där det finns störst potential. Denna kraftsamling förutsätter en nära samverkan mellan olika aktörer inom en region till exempel mellan företag, det offentliga, akademin och olika användargrupper. Region Jönköpings läns smarta specialiseringsstrategin har bäring på kompetensförsörjningsuppdraget.

³ Omfattar Region Jönköpings län, Region Kronoberg, Region Kalmar län och Region Gotland.

Den europeiska kompetensagendan – Kompetens för arbete

Den europeiska kompetensagendan fokuserar på kompetens för arbete och anger att det behövs *”en kompetensrevolution för att människor ska kunna utvecklas i takt med den gröna och den digitala omställningen och för att bidra till återhämtningen efter covid-19-krisen”*.

Den europeiska kompetensagendan för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft innehåller följande inriktningar:

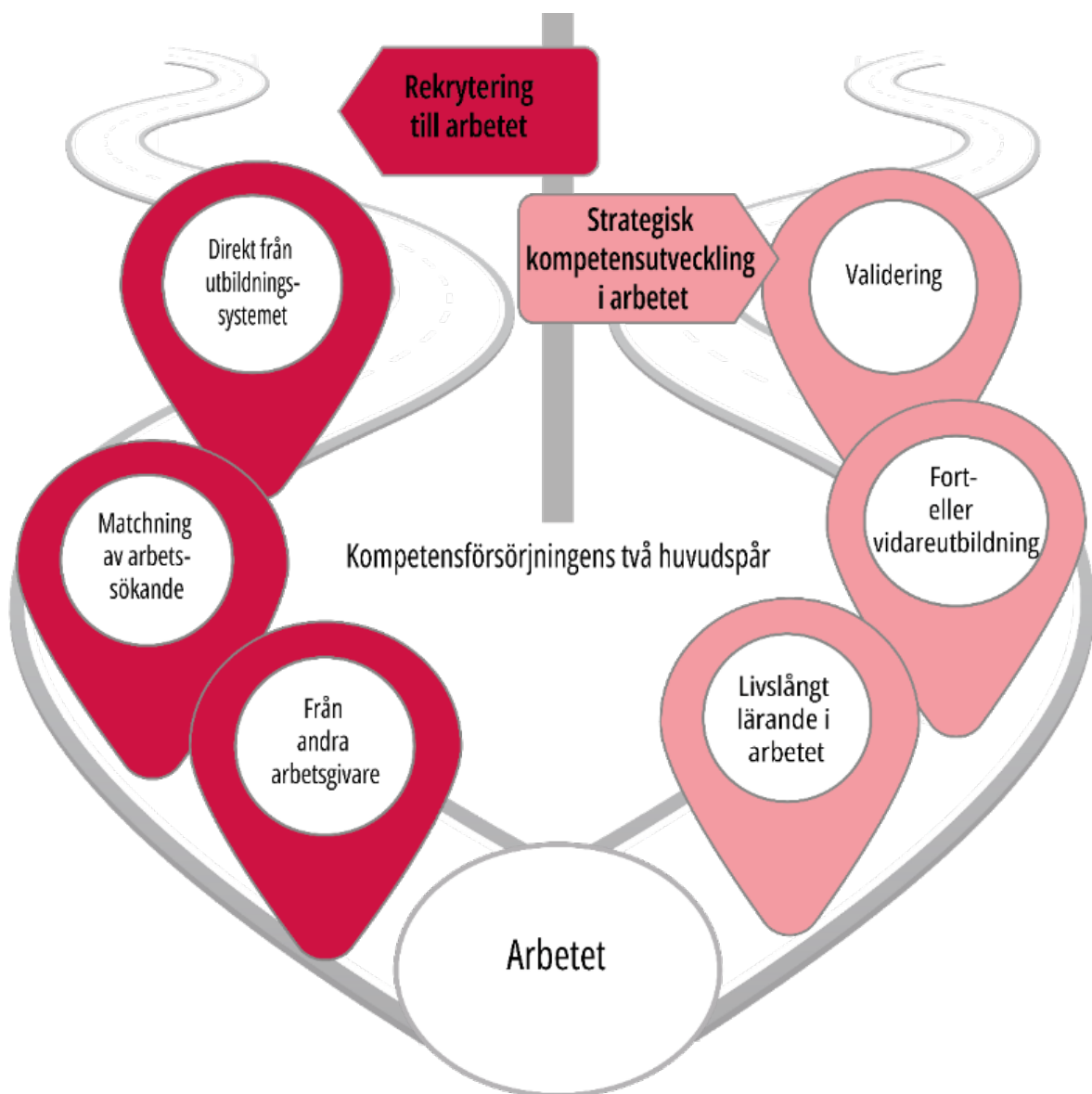
- Uppmanar till gemensamma åtgärder för att få företag, arbetsmarknadens parter och andra aktörer att samarbeta, i synnerhet inom EU:s industriella ekosystem.
- Fastställer en tydlig strategi för att garantera att kompetens leder till jobb.
- Hjälper människor att utveckla sin kompetens under hela livet i ett samhälle där livslångt lärande är normen.
- Kartlägger finansiella medel för att främja investeringar i kompetens.
- Sätter upp ambitiösa mål för kompetenshöjning och omskolning som ska uppnås inom de närmaste fem åren.

Kompetensagendan utgör ramen för EU:s kompetenssamarbete och omfattar ett dussintal åtgärder som ska fortsätta hjälpa privatpersoner och företag att utveckla och tillämpa fler och bättre färdigheter.

Kompetensförsörjningens två huvudspår

Kompetensförsörjningen till arbetslivet har i allt väsentligt två vägar. Antingen attraherar och rekryterar en arbetsgivare kompetens från utbildningssystemet, bland arbetssökande eller från en annan arbetsgivare. Eller så säkerställer en arbetsgivare tillgången till rätt kompetens genom strategisk kompetensutveckling på arbetsplatsen som innefattar validering och olika former av utbildningar. För både arbetsgivare och arbetstagare är det ständiga pågående lärandet på arbetsplatsen i jobbet en väsentlig del av kompetensförsörjningen. Nedanstående bild åskådliggör denna process.

En viktig del i dagens och morgondagens kompetensförsörjning är arbetsgivares förmåga att kunna attrahera och behålla kompetens. Arbetsgivare bör aktivt arbeta med sitt varumärke och bli kända för att vara en attraktiv arbetsgivare som präglas av en inkluderande och välkomnande arbetsmiljö med goda arbetsvillkor. Arbetsplatsen ska präglas av nytänkande, jämställdhet och hållbarhetsarbete. Tillgången till kompetensutveckling i jobbet och möjligheten att kunna förena arbets- och fritidsliv är viktiga delar för att skapa den goda arbetsplatsen, liksom att arbetet är värdeskapande för både arbetsgivare och arbetstagare.

Utbildningssystemet måste säkerställa att utbildningarna möter arbetsmarknadens behov. För dagens och morgondagens arbetsmarknad är en godkänd gymnasieexamen en grundförutsättning. Det krävs en välfungerande studie- och yrkesvägledning samt en bra samverkan mellan skola och arbetsliv. Det livslånga lärandet kan stärkas väsentligt genom att tillvarata folkbildningsorganisationernas möjlighet att utbilda och stärka individen.

Det kan inte nog betonas att en god kompetensförsörjning förutsätter att både utbildningssystemets aktörer och arbetsgivare är proaktiva både när det gäller den egna insatsen och vad man måste göra tillsammans.

Fyra prioriterade fokusområden

Det regionala kompetensförsörjningsarbetet ska under de kommande fyra åren kraftsamla kring följande fyra prioriterade fokusområden:

1. Bedöma och kommunicera länets kompetens- och utbildningsbehov.
2. Stärka länets infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande.
3. Stödja kompetensförsörjningsarbetet inom den smarta specialiseringsstrategin.
4. Sprida kunskap om kompetensförsörjningsarbetet i länet.

Det regionala kompetensförsörjningsarbetets fyra prioriterade fokusområden är integrerade med varandra och ska ses som en helhet, inte fyra separata insatsområden.

Fokusområde 1 – Bedöma och kommunicera länets kompetens- och utbildningsbehov

Nulägesbild – här är vi nu

En grundförutsättning för det regionala kompetensförsörjningsarbetet är tillgången till bra analys- och prognosunderlag om arbetsmarknadens kompetensbehov. År 2022 fick Sveriges regioner ett förtydligat nationellt uppdrag att tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. Region Jönköpings län har därför påbörjat ett utvecklingsarbete i syfte att stärka kapaciteten att göra årliga kompetensbedömningar till stöd för utbudet av utbildningar och andra kompetensförsörjningsinsatser. Tillsammans med representanter från kommuner, utbildningsanordnare, Arbetsförmedlingen och det företagsfrämjande systemet får vi genom enkäter och intervjuer en bättre bild av den regionala arbetsmarknadens kompetensbehov. Resultatet presenteras i en årlig Kompetensbarometer för Jönköpings län.

Under våren 2023 initierades ett arbete med att etablera branschforum i länet. Syftet är att samla branschföreträdare och utbildningsanordnare för konkreta samtal om arbetsmarknadens kompetensbehov samt hur relevanta utbildningar kan möta efterfrågan på kompetens. Branschforum inom Industri, Livsmedel, Besöksnäring samt Transport- och logistik har startat.

De kompetensbedömningar som genomförs ligger också till grund för inrapportering till Skolverket och Myndigheten för Yrkeshögskolan. De utgör underlag för myndigheternas bedömningar av kommande utbildningsbehov i länet.

Här vill vi vara – börläge

Region Jönköpings län har ett systematiskt och strukturerat analys- och prognosarbete. Framtagna kunskapsunderlag ligger till grund för Skolverkets och Myndigheten för Yrkeshögskolans utbildningsbedömningar samt utgör samtidigt användbara underlag för kommuners och övriga utbildningsaktörers utbildningsdimensionering.

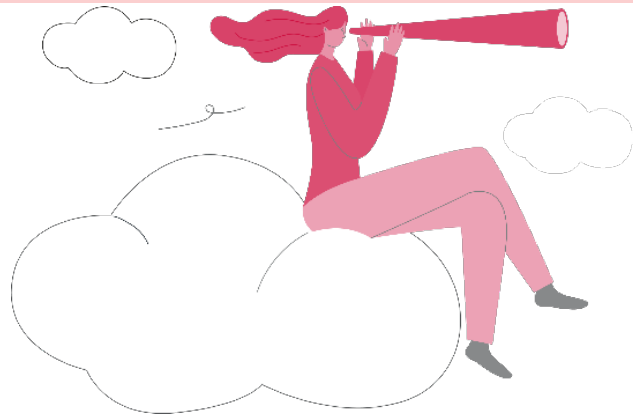
Region Jönköpings län har huvudansvar för att ta fram regionala kunskapsunderlag som resulterar i bedömningar av arbetsmarknadens kompetensbehov samt vilka utbildningar och övriga kompetensförsörjningsinsatser som behövs. Region Jönköpings län har nått denna kapacitetsnivå genom en starkt analytisk förmåga samt utvecklad egen kompetens att visualisera och kommunicera gjorda kompetensbedömningar. Analys- och bedömningsarbetet genomförs i nära dialog och god samverkan med kommuner, utbildningsanordnare, Arbetsförmedlingen och det företagsfrämjande systemet.

Branschforum, relaterade till den smarta specialiseringsstrategins angivna områden, är etablerade i regionen. De samlar branschföreträdare och utbildningsanordnare för dialog om arbetsmarknadens kompetensbehov samt hur relevanta utbildningar kan möta efterfrågan på kompetens.

Kompetensförsörjningsarbetet har siktat inställt på den rådande arbetsmarknadens behov. Samtidigt är blicken riktad mot framtidens yrken. Även om vi långt ifrån kan vara helt säkra på hur arbetsmarknaden kommer att förändras, anar vi ett arbetsliv som blir alltmer digitalt och tekniskt avancerat. Det kommer sannolikt krävas mer av analytisk kompetens, social förmåga och samarbete liksom förmåga att kunna använda erfarenheter och kunskaper från olika områden. Region Jönköpings län ansvarar för att göra framtidsspaningar.

Prioriterade insatser

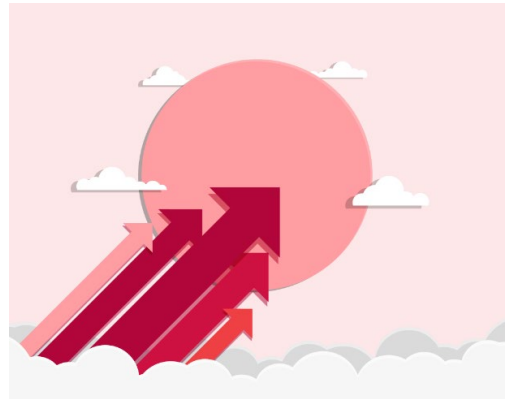
- Årligen ta fram och publicera en Kompetensbarometer för Jönköpings län.
- Inbjudas till årliga branschforum för att samtala om arbetsmarknadens kompetensbehov samt hur utbildningar och andra kompetensförsörjningsinsatser kan matcha kompetensbehoven.
- Presentera framtidsspaningar år 2024 och år 2028 om det långsiktiga kompetensbehovet.
- Analysera, tolka och sprida andra kompetensprognoser i en länskontext.

Fokusområde 2 – Stärka länets infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Nulägesbild – här är vi nu

Med en väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande avses ett sammanhållet system där det finns en god tillgång till utbildning på alla nivåer i utbildningssystemet genom fysisk tillgång på plats eller genom olika typer av distansutbildningar och stödstrukturer. På så sätt kan arbetsmarknadens kompetensefterfrågan mötas av relevanta utbildningsutbud eller andra kompetensförsörjningsinsatser. I det systemet ingår framtagandet av analyser och prognoser som leder till välgrundade bedömningar av länets kompetensbehov. Det krävs även strukturer för samverkan mellan samverkansparter med formellt ansvar inom kompetensförsörjningsområdet och att samverkan även inkluderar företrädare för arbetsmarknadens parter. Även ett välutvecklat kommunikationsstöd är en viktig del i denna infrastruktur, liksom att det finns reella pendlingsalternativ som möjliggör studier och arbete. Även om flera delar av detta finns idag så kan den regionala infrastrukturen utvecklas betydligt.

Tillgången till utbildningar med relevans för arbetsmarknadens behov är skiftande i länets kommuner och styrs till stor del av en kommuns storlek. Elevers intresse för att välja ett gymnasialt yrkesprogram påverkar också tillgången till utbildning. Könssstereotypa traditionella normer styr fortfarande val av utbildningsprogram. Brist på reella pendlingsmöjligheter försvårar även både val av utbildningar och jobbtagande. Lokala programråd med syfte att stärka dialogen mellan arbetsgivare och utbildningsanordnare finns, men alla fungerar inte optimalt.

Behovet av livslångt lärande ökar i takt med att vi arbetar allt längre upp i åldrarna samtidigt som arbetsmarknadens strukturomvandling sker i snabbare takt. En bristfällig infrastruktur för livslångt lärande innebär därmed en försämrad kapacitet att möta framtidens kompetensbehov. Dessutom har arbetsgivare i länet kommit olika långt när det gäller att kompetensplanera sin verksamhet, i allt från strategisk rekrytering till kompetensutveckling och omställning.

Här vill vi vara – bör läge

Alla kompetensförsörjningsinsatser i länet är sammanflätade till en väl fungerande infrastruktur för regional kompetensförsörjning och livslångt lärande. Ett system som kännetecknas av tillgång till kunskapsunderlag om arbetsmarknadens kompetensbehov samt att samverkansparter möts till konstruktiva dialoger som resulterar i relevanta utbildningar och kompetensförsörjningsinsatser. Utbildningssystemets aktörer spelar en central roll för att främja en fungerande samverkansstruktur mellan utbildning och arbetsliv. Den vägledande principen är att respektive utbildnings- eller ansvarsnivå tar ett huvudansvar för att dialogmöten kommer till stånd. Region Jönköpings läns roll i detta samverkansbyggande

inriktas på att samordna, mobilisera och stärka alla samverkansparter. Region Jönköpings län inbjuder därför till branschforum och andra nödvändiga dialogmöten.

Region Jönköpings län har i samarbete med samverkansparter utvecklat regionala strukturer för validering. Det har stärkt det livslånga lärandet och förbättrat matchningen på arbetsmarknaden genom att synliggöra dold kompetens, förkorta och anpassa utbildningar samt tillhandahålla dokumentation och betyg för behörighet till ett yrke eller vidare utbildning.

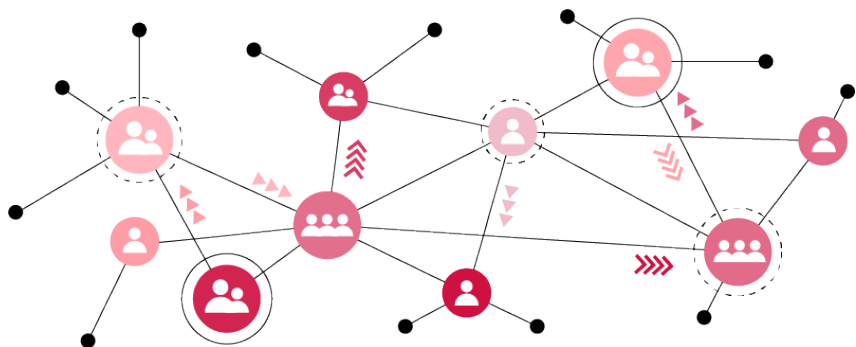
Konceptet Skola – Arbetsliv är en viktig arena för länssamverkan. Det finns ett uttalat intresse bland länets kommuner att stärka och utveckla arbetet. Huvudinriktningen är att respektive kommun tar ansvar för hur arbetet utformas i den egna kommunen. Region Jönköpings läns roll är att samordna erfarenhetsutbyte och inspirera till fungerande insatser.

Arbetsgivare tar ett eget strategiskt ansvar för sin kompetensförsörjning, som kännetecknas av välkomnande och inkluderande arbetsmiljöer samt en generös inställning till kompetensutveckling.

Goda pendlingsmöjligheter förbättrar arbetsmarknaden för både arbetsgivare och arbetstagare inom hela länet.

Prioriterade insatser

- Inbjuda till och delta i kontinuerliga dialogmöten med berörda samverkansparter i syfte att stärka regional kompetensförsörjning, livslångt lärande och fysisk infrastruktur.
- Utveckla regionala strukturer för validering.
- Stärka samarbetet inom Skola – Arbetsliv på länsnivå.
- Arbeta tillsammans med arbetsmarknadens parter och branschföreträdare för att inspirera och stödja arbetsgivare att arbeta mer strategiskt med kompetensförsörjning.

Fokusområde 3 – Stödja kompetensförsörjningsarbetet inom den smarta specialiseringsstrategin

Nulägesbild – här är vi nu

Region Jönköpings läns smarta specialiseringsstrategi syftar till att stärka länets attraktivitet och konkurrenskraft genom att prioritera områden med potential för hållbar tillväxt. Genom smart specialisering ska ett konkurrenskraftigt näringsliv utvecklas och bidra till att de traditionella näringarna kan fortsatt växa och utvecklas samtidigt som nya näringar kan få fäste och bidra med nya företag och innovationer.

Region Jönköpings län har identifierat följande prioriterade områden:

1. Smart industri – kunskapsintensiva tillverkningsföretag
2. E-handel och logistik
3. Skogsnäring och träförädling
4. Besöksnäring
5. Livsmedel och livsmedelsförädling

Region Jönköpings län har påbörjat arbetet med att implementera den smarta specialiseringsstrategin och samarbetar med regionerna inom Småland och öarna för att främja innovation och hållbar tillväxt. Tillsammans har vi genomfört en transformationsanalys som preciserar hur vi ska samarbeta samt hur stöd från akademien kan stärka arbetet med smart specialisering.

Här vill vi vara – börläge

Den globala konkurrensen påverkar och utmanar länets näringsliv. Hållbara affärslogiker bejakas alltmer och digitaliseringens möjligheter tillvaratas i stor utsträckning. Lyhördhet för marknadens förväntningar på ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet i produkter, processer och tjänster präglar näringslivet.

Tillverkningsindustrins konkurrenskraft har stärkts. Det gynnar Region Jönköpings län eftersom denna industri betyder mycket för länets sysselsättning och hållbara tillväxt.

Tillverkningsindustrin står dock fortsatt, liksom övriga delar av näringslivet, inför stora utmaningar där innovation och förnyelse är en överlevnadsfråga. En fortsatt breddning av näringslivsstrukturen är nödvändig för länets utveckling. Därför ges fortsatt stöd och stimulans till nya näringar och affärsmöjligheter. Även om fler högteknologiska tillverkningsföretag och kunskapsintensiva tjänsteföretag har etablerats i länet behöver denna utveckling av näringslivet fortsätta. En väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande möjliggör att den smarta specialiseringsstrategin kan förverkligas.

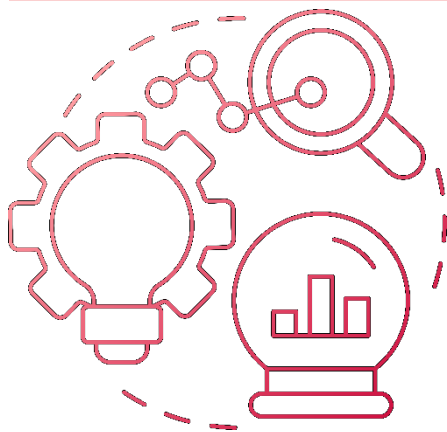
Näringslivet, den offentliga sektorn och civilsamhället präglas av hållbara omvandlingsprocesser. Det har möjliggjorts genom en starkt forsknings- och

innovationskapacitet i länet, vilket i sin tur har realiserats genom en ökad tillgång till rätt kompetens. Kompetensnivån har höjts inom de olika smarta specialiseringsområdena, men behöver fortsatt höjas. Region Jönköpings län samarbete med Jönköping University är prioriterat och har resulterat i mer samverkan mellan företag, offentlig förvaltning och akademien, i såväl relevanta högskoleutbildningar som fler forskningssamarbeten, vilka stärker både lärosätet samt privat och offentlig sektor.

Region Jönköpings län har stärkt samarbetet med andra europeiska aktörer inom smart specialisering som inkluderar frågor kring kompetensutveckling, där EU:s verktyg för innovationsarbete tillvaratas. Ett ökat erfarenhetsutbyte med olika europeiska aktörer har lett till ett stärkt innovationsarbete inom regionen.

Prioriterade insatser

- Kartlägga kompetensbehov och stödja kompetensförsörjningsinsatser inom den smarta specialiseringsstrategins områden.
- Arbeta för ökad samverkan mellan akademi och små- och medelstora företag kring högre utbildning, forskning och innovation i syfte att stärka näringslivets konkurrenskraft och hållbara tillväxt.
- Tillvarata den europeiska kompetensagendans uppmaning till erfarenhetsutbyte och gemensamma åtgärder för att få företag, arbetsmarknadens parter och andra aktörer att samarbeta inom EU:s ekosystem.
- Främja förutsättningar för ökad tillgång till digital spetskompetens och en förbättrad kompetensattraktion till stöd för näringslivets hållbara omställning.

Fokusområde 4 – Sprida kunskap om kompetensförsörjningsarbetet i länet

Nulägesbild – här är vi nu

Idag saknas ett starkt kommunikationsstöd med fokus på att kommunicera kunskapsunderlag samt informera och sprida kunskap om allt kompetensförsörjningsarbete som genomförs inom länet. Ett sådant stöd är centralt för att stärka samarbetet mellan alla samverkansparter.

Det är inte allom känt att Region Jönköpings län har ett nationellt uppdrag att vara en regionalt utvecklingsansvarig aktör, vilket innefattar insatser för att stärka näringslivets hållbara tillväxt och regional kompetensförsörjning. Länets utbildningsaktörer känner i varierande grad till Regionens ansvar, men det är inte troligt att alla företag i länet känner till att Region Jönköpings län arbetar för att öka tillgången till kompetens.

Det är en styrka för länet att det finns många samverkansparter som arbetar för en bättre kompetensförsörjning. En svaghet och risk kan vara om många mer eller mindre arbetar som isolerade öar. Det finns inget motstånd mot samarbete, tvärtom, men utmaningen är att samla alla berörda samverkansparter och komma överens om ett strukturerat och systematiskt regionalt kompetensförsörjningsarbete.

Här vill vi vara – bör läge

Region Jönköpings län har etablerat ett tydligt kommunikationsstöd som inriktas på att kommunicera analyser, prognoser och bedömningar av kompetensbehov samt sprida kunskap om det kompetensförsörjningsarbete som sker i länet. Spridandet av goda exempel synliggör för både individ och företag allt som görs i länet och vart man kan vända sig för att ta del av kompetensförsörjningsinsatser. Det möjliggör en väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Det finns en genomtänkt strategi för kommunikation som definierar målgrupper och kommunicerar användbara kunskapsunderlag. Det har tydliggjort roller, ansvar och uppdrag. Den strategiska kommunikationen underlättar för privata och offentliga arbetsgivare att attrahera, rekrytera och behålla kompetens. Kommunikationsstödet tydliggör arbetsmarknadens kompetensbehov för att underlätta genomtänkta utbildningsval. Kommunikationsstödet fungerar även som ett kunskapsstöd för politiska beslutsfattare.

Framtagna kompetensbedömningar samt information om de relevanta utbildningar och kompetensförsörjningsinsatser som finns i länet är lättillgängliga och publiceras via olika informationskanaler såsom webben, sociala medier och tryckt material. De designas och visualiseras för ökad tydlighet och användbarhet.

Organisering av samverkan – roller och ansvar

Utmaningarna för det regionala kompetensförsörjningsarbetet är stora och komplexa. De kan sällan hanteras av en enskild samverkanspart helt på egen hand, utan måste ske med en hög grad av samarbete. Samtliga samverkansparter är viktiga i arbetet och behöver axla sin roll i det regionala kompetensförsörjningspusslet. Såväl aktörssamverkan som flernivåsamverkan är nödvändigt. Nyckeln till framgång är att tydliggöra och synliggöra de olika rollernas ansvar och hur de samspelar.

För att samverkan ska bli effektiv, kontinuerlig och hållbar över tid krävs system och strukturer som stöttar alla samverkansparter i genomförandet. Insatser för en väl fungerande kompetensförsörjning genomförs på såväl nationell som regional och lokal nivå utifrån respektive samverkansparts ansvar. Det är viktigt att system och strukturer är etablerade och förstådda för att kompetensförsörjningsarbetet ska bli effektivt och väl fungerande.

Region Jönköpings län har i egenskap av att vara en nationellt utsedd regional utvecklingsansvarig aktör ett övergripande ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. I detta ansvarsuppdrag ingår att tillhandahålla och kommunicera analyser, prognoser och bedömningar av kompetensbehov i Jönköpings län. Regionens roll är också att initiera och samordna olika kompetensförsörjningsinsatser samt att mobilisera och stärka olika aktörer för strategiskt kompetensförsörjningsarbete. Regionens ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet kompletterar därmed kommunernas, fristående aktörers och lärosätens huvudansvar att anordna utbildningar samt statens ansvar för arbetsmarknadspolitiken där Arbetsförmedlingen är den myndighet som utifrån riksdagens och regeringens riktlinjer ska omsätta arbetsmarknadspolitiken i praktisk handling och underlätta individers inträde på arbetsmarknaden.

Till stöd för det regionala kompetensförsörjningsuppdraget finns ett inrättat Kompetensråd. Rådet består av representanter från regionala samverkansparter. Ledamöterna kommer från Region Jönköpings län, Svenskt Näringsliv i Jönköpings län, LO-distriktet i Småland och Blekinge, Kommunal utveckling, Handelskammaren i Jönköpings län, Jönköping University, Arbetsförmedlingen, Unionen Småland, Företagarna Gotland Småland Östergötland, Trygghetsfonden Region Öst, Trygghetsrådet arbetsmarknadsområde Syd, länets skolchefsnätverk och länets näringslivschefer. Kompetensrådet har antagit en avsiktsförklaring där det framgår att rådet ska vara delaktiga i arbetet med att etablera ett väl fungerande regionalt kompetensförsörjningsarbete. Rådet kommer ha en betydelsefull roll som stöd i genomförande och uppföljning av planen.

Region Jönköpings län utgör länk till den nationella nivån, bland annat genom återkommande dialogmöten med den nationella nivåns myndigheter med uppdrag inom kompetensförsörjningsområdet som exempelvis Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Myndigheten för Yrkeshögskolan, Skolverket med flera. Dialoger förs också i politiska forum. Region Jönköpings län utgör också länken mot den regionala och lokala nivån genom olika etablerade nätverk. Samverkan kring kompetensförsörjningsinsatser ska eftersträvas, regionalt och interregionalt, för att resurseffektivt och gemensamt möta arbetsmarknadens behov.

Befintliga regionala forum och nätverk relaterade till kompetensförsörjningsarbetet som Region Jönköpings län ansvarar för:

Aktörsrådet	Region Jönköpings län inbjuder till regelbundna möten med Aktörsrådet, som består av representanter från det företagsfrämjande systemet i Jönköpings län. Kompetensförsörjningsfrågor återkommer regelbundet.
Branschforum	Mötesplats för branschföreträdare och representanter från utbildningssystemet med syfte att diskutera arbetsmarknadens förutsättningar, kompetensbehov och utbildningar av relevans för arbetsmarknaden. Årliga branschforum anordnas relaterade till den smarta specialiseringsstrategins områden.
Kompetensrådet	Kompetensrådet består av aktörer från näringsliv, utbildning, arbetsmarknadens parter och det offentliga. Kompetensrådet är ett övergripande samverkansorgan med syfte att utveckla och öka gemensamma kompetensförsörjningsinsatser som möter länets kompetensförsörjningsutmaningar på kort och lång sikt.
Nätverk för kommunala utvecklingschefer	Region Jönköpings län samlar kommunernas utvecklingschefer för regelbundna dialogmöten där arbetsmarknadens kompetensbehov och kompetensförsörjning ingår.

Nätverk för näringslivschefer	Region Jönköpings län inbjuder länets näringslivschefer till dialog om näringslivets förutsättningar och utveckling. Arbetsmarknadens kompetensbehov och kompetensförsörjning är en återkommande prioriterad fråga.
Regionalt Forum - skola-arbetsliv	Region Jönköpings län inbjuder aktörer som arbetar med skola-arbetslivsverksamheten (SSA) inom länet i syfte att lära av varandra och stärka samverkan.
SYV-konferens	Region Jönköpings län och Arbetsförmedlingen inbjuder studie- och yrkesvägledare från länets kommuner till regelbundna överläggningar om arbetsmarknadens kompetensbehov.
Utvecklingsråd med Kommunal utveckling	Kommunal utveckling består av Jönköpings läns 13 kommuner som samverkar inom prioriterade områden. Region Jönköpings län och Kommunal utveckling samarbetar kring kompetensförsörjning och kompetensutveckling för kommunernas utbildningsverksamhet.
YHSAM	Region Jönköpings län samlar yrkeshögskoleanordnare i länet för att diskutera arbetsmarknadens kompetensbehov inför ansökningar om yrkeshögskoleutbildningar. Nätverket ges möjlighet att föra dialog med Myndigheten för Yrkeshögskolan.

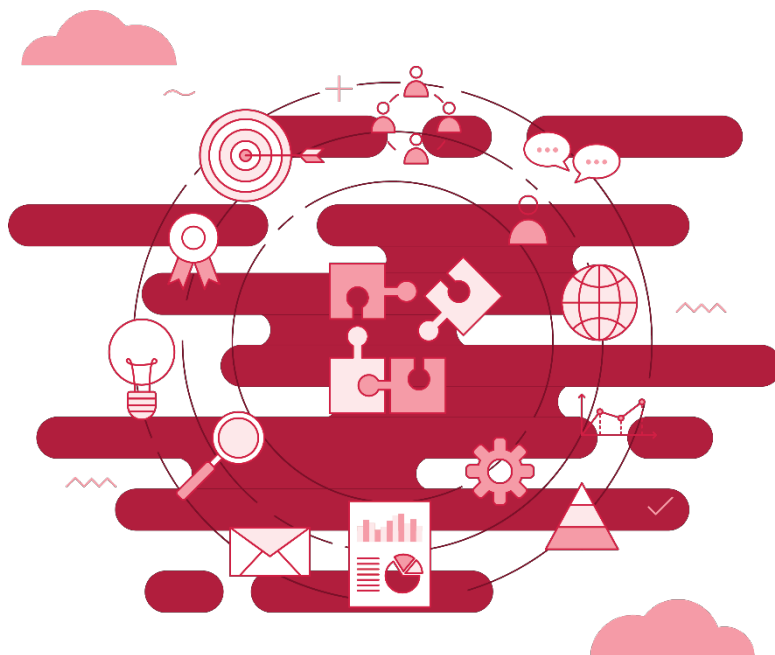
Nätverk och forum som Region Jönköpings län deltar i:

Jönköpings läns bildningsförbund	Jönköpings Läns bildningsförbund samlar länets folkhögskolor och studieförbund för att främja folkbildning och det livslånga lärandet. Region Jönköpings län ingår i styrelsen.
----------------------------------	---

Nätverk för komvuxchefer	Region Jönköpings län inbjuds till möte med länets komvuxchefer (ett länsövergripande och tre kommungrupperingar) med fokus på arbetsmarknadens kompetensbehov och regionalt yrkesvux samt arbetet med kommunala lärcentra.
Nätverk för skolchefer	Kommunal utveckling ansvarar för länets skolchefsnätverk. Region Jönköpings läns skolchef ingår i detta nätverk och är en länk till regionens Kompetensråd.

Politikens roll är att påverka den nationella nivåns kompetensförsörjningspolitik samt att genom egna politiska beslut möjliggöra goda förutsättningar för genomförandet av den regionala kompetensförsörjningsplanen.

För kompetensförsörjningen till Region Jönköpings läns tre sjukhus ansvarar en särskild kompetensförsörjningsenhet. Region Jönköpings län är också utförare av utbildning och kompetensförsörjning genom att vara huvudman för två naturbruksgymnasieskolor och två folkhögskolor.

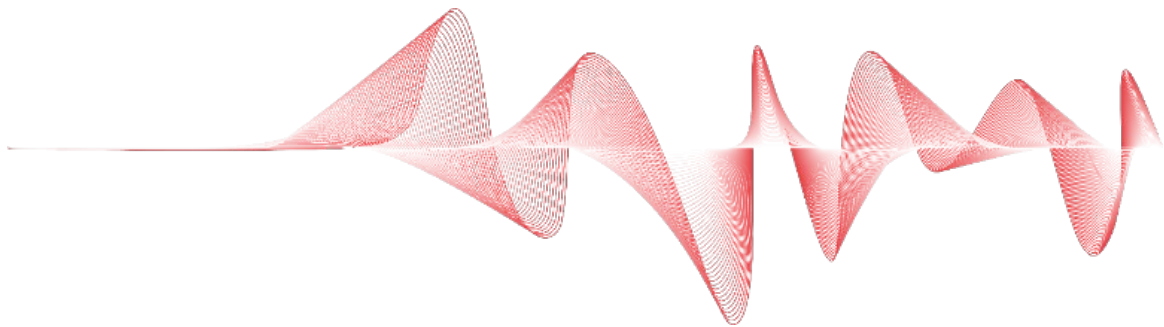

Finansiering

Region Jönköpings län finansierar det operativa arbetet med att genomföra den regionala kompetensförsörjningsplanen genom personella resurser inom enheten Regional utveckling. Det regionala kompetensförsörjningsarbetet kan även förstärkas genom regionala utvecklingsmedel och nationell projektfinansiering. För att få en långsiktigt stabil utveckling inom de prioriterade insatsområdena krävs det mer fasta resurser för det operativa arbetet.

Genomförandet av planen för regional kompetensförsörjning förutsätter ett gott samarbete mellan flera olika kompetensförsörjningsaktörer. Den gemensamma effekten och resultatet är avhängigt av att alla medverkande samverkansparter avsätter arbetstid och egna resurser för arbetet.

När genomförandet kräver ökad extern finansiering kan samverkansparter, tillsammans eller var för sig, ansöka om projektmedel för prioriterade insatser. Det finns olika fonder, program och regionala utvecklingsmedel som kan bidra med finansiering. EU:s strukturfonder har en särskild betydelse för att finansiera kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingsinsatser. Även EU-finansiering i form av olika sektorsprogram kan ge värdefullt stöd.

Uppföljning

Region Jönköpings län ansvarar för att genomföra och löpande följa upp planen för regional kompetensförsörjning. Av särskilt intresse är att bedöma om planens angivna prioriterade insatser leder till det önskade börsläget.

Planen för regional kompetensförsörjning har förankrats i Kompetensrådet och det sker en löpande dialog i rådet om hur genomförandet fortskrider. Kompetensrådet ska årligen följa upp planen för regional kompetensförsörjning.

Varje år sker en återslaggning till Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet gällande genomförandet och eventuella utmaningar som identifierats. Information ska även ges till Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö samt Nämnden för folkhälsa och sjukvård.

Vart fjärde år ska denna handlingsplan ses över och revideras.

Bilaga 1

Så här har kompetensförsörjningsplanen arbetats fram

Planen för regional kompetensförsörjning har arbetats fram under perioden augusti 2023 – mars 2024 inom enheten Regional utveckling. Tidigt i arbetet inhämtades idéer till planen genom att ta del av hur andra Regioner i Sverige har utformat regionala kompetensförsörjningsdokument. Lagar och förordningar om det strategiska regionala utvecklingsansvaret samt andra nationella dokument såsom *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021 - 2030* har utgjort naturliga kunskapsunderlag. Även den *Regionala utvecklingsstrategin* (RUS), *Smart specialiseringsstrategi* (S3) och *Den europeiska kompetensagendan* har använts som inspirationskällor i arbetet. Det finns dessutom flera andra regionala strategidokument som kommer att involveras i det fortsatta konkreta regionala kompetensförsörjningsarbetet.

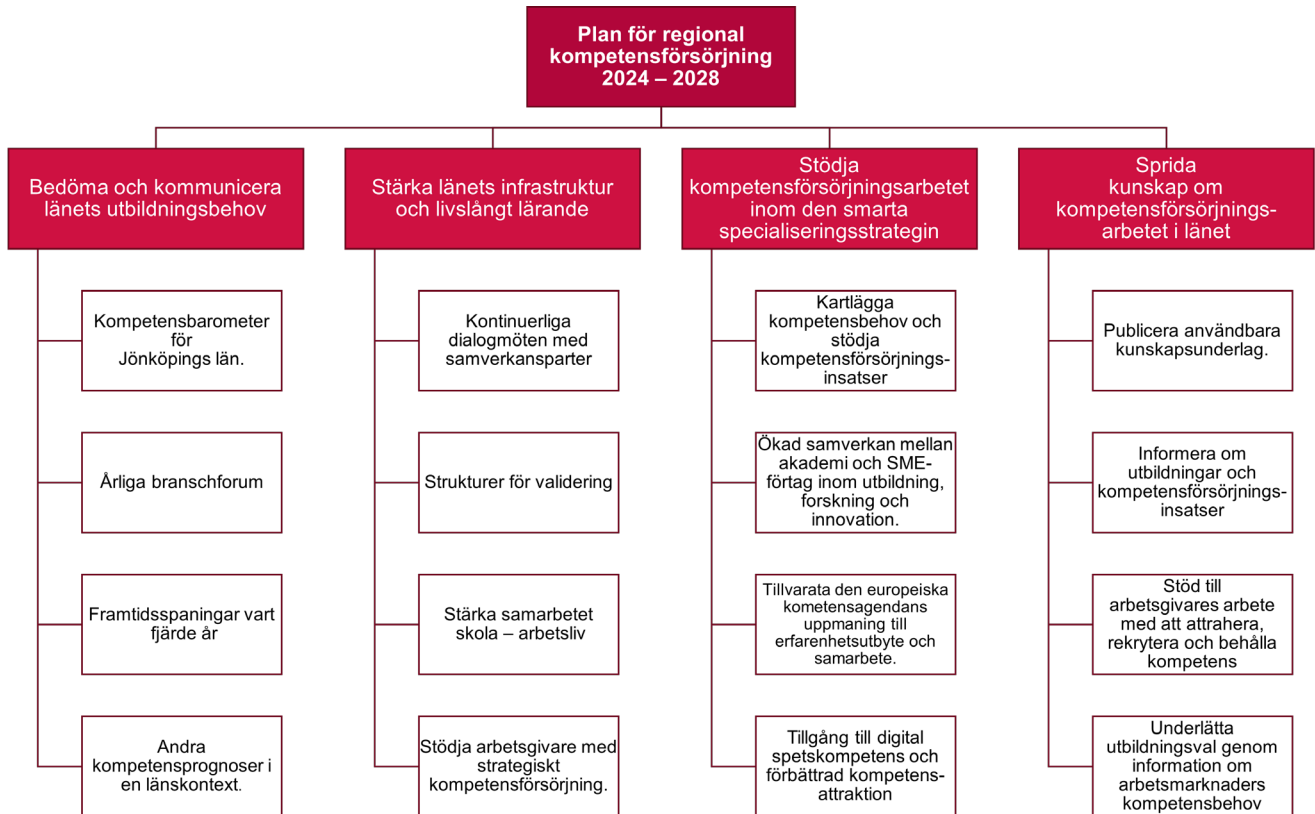
Under perioden november 2023 – mars 2024 har flera förankringsmöten genomförts med olika nätverk och grupper såsom Kompetensrådet, Regional utvecklings ledningsgrupp, Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet, Regionalt Forum, YHSAM, länets komvuxchefer, näringslivschefsnätverket, skolchefsnätverket, utvecklingschefsnätverket och styrgruppen för Validering samt företrädare för Jönköping University. Vid dessa dialogmöten har värdefulla inspel lämnats som påverkat den slutliga utformningen av kompetensförsörjningsplanen.

Mer information om det regionala kompetensförsörjningsarbetet finns på webbsidan:

kompetens.rjl.se

Bilaga 2

Plan för regional kompetensförsörjning 2024 – 2028

För ett bra liv i en attraktiv region.